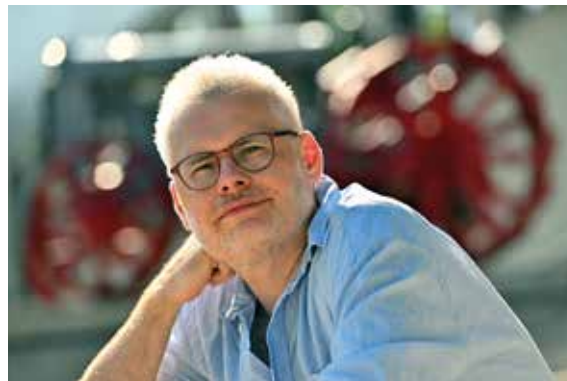

Sportovci v neblahých dobách

VÁŽENÉ ČTENÁŘKY, VÁŽENÍ ČTENÁŘI, sport je fenoménem moderní společnosti. Většina lidí ho konzumuje ve formě vzrušující zábavy. Zpočátku ji bylo nutné osobně vyhledávat, dnes se již nabízí sama, zprostředkována různými médii. Za poslední století urazil sport a jeho vnímání dlouhou cestu, my jsme se v tomto čísle časopisu *Paměť a dějiny* soustředili na tu její část, jež se odehrála v době vlády komunistické strany.

Naším cílem nebylo popisovat institucionální vývoj československého sportu po druhé světové válce. Koho by toto téma zajímalo, lze mu doporučit publikaci Jana Kalouse a Františka Koláře (s příspěvím dalších autorů) *Sport v komunistickém Československu 1945–1989*, kterou spoluvydal Ústav pro studium totalitních režimů v roce 2015. V tomto čísle revue *Paměť a dějiny* naleznete především příběhy sportovců, jejichž kariéru poznamenala doba. Od těch známých, jako byl hokejista Václav Roziňák, odsouzený v roce 1950 v procesu s hokejovými mistry světa za vykonstruovanou velezradu na deset let odnětí svobody, až po ty doposud neznámé, jakým je ligový fotbalista Zdeněk Sobotka, který byl již v roce 1949 odsouzen Státním soudem na dvacet let za zběhnutí a pokus odejít za hranice.

Kromě silných příběhů popisujeme také to, jak sport fungoval. Soustředili jsme se na Ministerstvo vnitra a jeho počiny v oblasti sportu a tělovýchovy. Pozoruhodné je, že ve čtyřicátých a padesátých letech organizovalo vnitro pro své zaměstnance vlastní přebory, zatímco později už byli sportovci z policejních oddílů integrováni do běžných civilních soutěží. Propagandistický, a dokonce možno říci zastrašující charakter měla vystoupení složek Ministerstva vnitra na spartakiádách.

Období normalizace pak přibližujeme obsáhlými rozhovory se třemi hokejovými hvězdami té doby:

Jiřím Holíkem, Vladimírem Martincem a Bohuslavem Ebermannem. Zajímalo nás především, jak se v tehdejší hokeji na klubové i reprezentační úrovni odrážela doba: zda byli hokejisté při utkáních se sovětskou sbornou více motivováni zvítězit, jak vypadaly zájezdy do „kapitalistické ciziny“, co se řešilo na Hradě nebo na sovětském velvyslanectví, jaké byly možnosti přestupů nebo odchodu do zahraničního angažmá. Dnešní hokejový fanoušek bude možná v mnohém překvapen.

Sedmdesátá a osmdesátá léta byla také zlatou érou dopingu. Tento pro mnohé sportovce a trenéry stále ještě bolestivý problém analyzujeme na příkladu vzpírání, tedy disciplíny, která se tehdy tímto neblahým jevem kompromitovala nejen v komunistickém Československu, ale i celosvětově.

Kromě hvězd sportovních píšeme v tomto čísle i o jedné filmové. Herečka Helena Bušová hrála ve třicátých letech v řadě komedií, dokonce i s Voskovcem a Werichem ve filmu *Hej-rup!*, po válce se provdala za československého pilota RAF Karla Kasala a po únoru 1948 spolu odešli do zahraničí. Pak se její životní dráha začala zvláště komplikovat. V padesátých letech se i s manželem dvakrát vrátila zpět do Československa a účastnila se kampaně proti svým bývalým kolegům z Rádia Svobodná Evropa. Temný příběh, který vzbuzuje mnohé otázky, vyvrcholil v osmdesátých letech, kdy Kasalová marně žádala československé úřady o možnost zemřít doma.

Hokejista Vladimír Martinec odpovídá na otázku, v čem tkví největší kouzlo hokeje, slovy: „*Když ho někdo umí, tak je radost se na to dívat.*“ Milé čtenářky, milí čtenáři, za celý autorský a redakční tým, který se na přípravě *Paměti a dějin* podílel, vám přeji, ať je radost to číst.

PETR ZÍDEK, ŠÉFREDAKTOR